

VERKNIPT!

Kees Westerkamp

Toen ik rond kwart over negen bij de bibliotheek kwam aanrijden, was het net gebeurd. Er stonden twee busjes voor de ingang en enkele personen waren druk bezig met het inladen van computers, een scanner en een aantal dozen en mappen. (Later zou blijken dat de dozen en mappen alle exemplaren van de afgelopen vijf jaar bevatten). Uiteraard had de betrokken afdeling een voorraad bewaard van nummers, voor het geval er nog eens naar gevraagd zou worden. Het zou uiteindelijk het belangrijkste bewijs worden tegen de bibliotheek en de hoofdverdachten.

Toen ik de hal inwandelde, was de plaats van het delict afgezet met rood-wit plastic lint. Niemand mocht verder de bibliotheek in. Ik liep een van de documentalisten tegen het lijf die duidelijk ontdaan was. Dit had ze nog nooit meegemaakt in haar hele carrière en ze wenste dit ook niemand toe: 'Het lijkt wel of we misdadigers zijn', vertelde ze met een brok in haar keel. 'Wat zullen de vakgenoten wel niet denken', vervolgde ze haar verhaal, 'en hoe moet het nu verder met de bibliotheek en onze dienstverlening?'

Eerlijk gezegd kwam het voor mij niet als een verrassing. Na alle juridische ontwikkelingen rondom de knipselkrant én de ontdekking dat bibliotheken en documentatiecentra op grote schaal knippen, scannen en distribueren zonder rekening te houden met de auteursrechtelijke aspecten, was het natuurlijk wachten op een tegenactie van de uitgevers. Het gevolg? Deze inval van de vijf maanden geleden opgerichte 'Knipselpolitie', een speciaal opsporingsteam op jacht naar verboden knipselkranten.

Dit was de vijftiende inval in twee maanden tijd. De dienst had al diverse andere knipselkranten opgespoord die zonder afdracht van auteursvergoeding werden geproduceerd en verspreid onder derden.

De speciale kliklijn (0900-KNIPSEL) was een gouden greep gebleken. Volgens inspecteur Van der Mei werd de lijn toch wel enkele malen per week gebeld en leverde dit enkele zeer bruikbare tips op. Ook hield de Knipselpolitie zich actief bezig met de opsporing van verboden knipselkranten. De inspecteur vertelde me dat men abonnementen nam op knipselkranten die door bibliotheken aan derden werden aangeboden. 'En dat zijn er nogal wat', grapte hij lachend terwijl achter hem zijn collega een verklaring afnam van het hoofd van de bibliotheek.

Ik vroeg hem hoe dat nu verder moest. 'Je kunt onmogelijk alle bibliotheken en documentatiecentra binnenstormen', hield ik hem voor. 'Door de grote onduidelijkheid en het ontbreken van regelgeving in de afgelopen jaren zijn veel bibliotheken een knipselkrant gestart. En zeker met de komst van digitalisering en de mogelijkheden op het gebied van scanning en distributie is de (digitale) knipselkrant voor bidocs een belangrijk onderdeel van de dienstverlening geworden.'

'Natuurlijk kunnen we niet alle bibliotheken aanpakken', vertelde de inspecteur terwijl hij zijn gleufoed opzette en aanstalten maakte om op te stappen. Zijn collega verwijderde intussen het rood-witte lint met daarop de tekst 'Stop. Ga niet verder. Knipselpolitie!' 'En als het aan ons ligt gaan we ook niet alle bibliotheken aanpakken. Ze moeten zelf goede afspraken maken met de uitgevers en dubieuze tussenpersonen vermijden', zei hij en hij sjokte weg met zijn hond achter hem aanlopend.

Opeens hoorde ik een harde knal. Ik schrok wakker en keek verwaasd om me heen. Ik was blijkbaar in slaap gesukkeld terwijl ik in de studiezaal wat research verrichtte en te diep in de boeken had gekeken. 'Wat een maf idee eigenlijk, de Knipselpolitie.' Ik liep de studiezaal uit maar keek toch wel even om me heen. Misschien werd ik wel geobserveerd door een undercover agent!

Archos Magazine 5(2003)5 (mei), p. 3

